

de Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rjksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e@minivenj.nl

Datum

3 maart 2021

Ons kenmerk

3242112

nota

Gesprek CIO over routekaart voor kerken op 4/3
van 8.30-9.00 uur

1 Doel nota

Vorbereiding Webex met een kleine delegatie van het CIO op 4 maart: bespreking laatste versie routekaart voor kerken.

2 Aanleiding, gevraagde actie(s) en advies

Op 19 februari jl. heeft er in klein comité overleg plaatsgevonden met het CIO over de routekaart voor kerken. Na dit overleg heeft er tweemaal een technische bespreking met de wnd. secretaris van het CIO (5.1.2e), de voorzitter van de werkgroep routekaart voor kerken (5.1.2e), en de NCTV (o.a. 5.1.2e en 5.1.2e) plaatsgevonden, met als doel de verschillen tussen de routekaart voor kerken en overheidsmaatregelen te bespreken. In dit technisch overleg heeft het CIO aangegeven geen aanleiding te zien voor een vervolgesprek op korte termijn over de routekaart voor kerken met u. Op uw verzoek (n.a.v. stafoverleg met NCTV op 26/2) is dit overleg alsnog ingepland met het CIO.

Meermaals is er vanuit de NCTV geadviseerd om aan te sluiten bij de overheidsmaatregelen, met name ten aanzien van de aantallen voor kerkgangers. Hier is tot dusver geen gehoor aan gegeven, gezien de belangen vanuit de achterban van het CIO. Daarnaast, in de aanloop naar Pasen, neemt de druk op het CIO toe om de routekaart voor kerken te publiceren. De verwachting is dat het CIO de routekaart voor kerken rond 12 maart zal publiceren, rond de plenaire CIO vergadering met alle aangesloten kerkgenootschappen op vrijdagmorgen 12 maart.

Deelnemers CIO: 5.1.2e

Deelnemers JenV: 5.1.2e (DWJZ/JZW), 5.1.2e en 5.1.2e (beiden NCTV) en een vertegenwoordiger van DBO.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Advies/bespreekpunten

- De vernieuwde versie van routekaart voor kerken (bijlage 1) komt o.a. qua aantallen kerkgangers niet overeen met de regels van de rijksoverheid (voor culturele instellingen en evenementen).
- Opnieuw aangeven aan het CIO dat, in het belang van de ernst van de epidemie, uw dringende advies blijft om de overheidsmaatregelen (en daarmee de routekaart van de overheid) te volgen.
- In het overleg van 19 februari heeft het CIO u gevraagd om de routekaart voor kerken in ontvangst te nemen. U heeft dit destijds toegezegd. De vraag is echter, gezien de routekaart voor kerken niet overeen komt met overheidsmaatregelen, of u dit gewenst vindt. Hierbij zijn grofweg twee opties:
 - o Niet in ontvangst nemen, gezien uw verantwoordelijkheid op het gebied van handhaving van de coronaregels en de kabinetsbrede inzet op het bestrijden van het coronavirus.
 - o Wel in ontvangst nemen, waarbij in de communicatie ruimte is voor nuance en de nadruk ligt op ieders rol en verantwoordelijkheid (wettelijke vrijheden van kerken), maar met kritische noot vanuit uw rol als minister. Voorts als u overweegt de routekaart in ontvangst te nemen: uitspreken of u de routekaart fysiek in ontvangst wilt nemen waarbij een kort filmpje wordt opgenomen, zoals het CIO voorstelt (zie bijlage 2, voorstel CIO). Gelet op de epidemiologische situatie ligt dit niet voor de hand.
 - o Alternatief: bevestigen dat u de routekaart heeft ontvangen van het CIO (evt. met brief aan het CIO) en daarnaast een kort persbericht laten uitgaan.
- Opnieuw aangeven aan het CIO dat, i.v.m. vrijheid van godsdienst en scheiding tussen kerk en staat, niet alle coronamaatregelen gelden voor kerken (zoals max. aantallen voor evenementen). Het is niet aan de overheid om de wijze waarop de kerken invulling geven aan deze ruimte goed te keuren. Dit geldt zeker als de aantallen afwijken van de routekaart overheid. Het is aan de kerken zelf om hiervoor verantwoordelijkheid te nemen.

Datum

3 maart 2021

Ons kenmerk

3242112

5.2

buiten reikwijdte verzoek

buiten reikwijdte verzoek

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
3 maart 2021

Ons kenmerk
3242112

3 Toelichting op het advies

Kernpunten van technische onderdelen die niet overeen komen tussen de routekaart voor kerken en de overheidsroutekaart (zie ook bijlage 4 technische vergelijking routekaart kerken en overheidsroutekaart):

- **Aantal kerkgangers:**
 - o Komt niet overeen met regels voor culturele instellingen en evenementen. Dit werkt ook door in de zgn. doopdiensten en huwelijksdiensten.
 - o Wat verbeterd is: er wordt aan de voorkant geen onderscheid meer gemaakt tussen kleine en grote kerken.
 - o Echter: maatwerk voor grote kerken wordt in de toelichting verder beschreven. Dit is inhoudelijk ongewijzigd ten aanzien van de vorige keer, wat niet conform regels voor culturele instellingen en evenementen is. Het advies aan het CIO voor grote kerken is om aan te sluiten bij de niveaus waakzaam en zorgelijk en ruimtes groter dan 2000m² onder voorwaarden uit te zonderen van max. aantal personen, conform bestuurdersversie van de routekaart van de overheid. Ook mist de door u gevraagde clausule om dit maatwerk voor grote kerken alleen toe te passen wanneer het epidemiologisch beeld (dus als de niveaus zorgelijk en waakzaam gelden) daar ruimte toe geeft.
- **Ontmoeting binnen en buiten:**
 - o Uit eerdere gesprekken met het CIO blijkt dat kerken deze ontmoeting, koffie en thee na de kerkdienst, zien als onderdeel van een religieuze bijeenkomst. Mogelijk is dit grijs gebied: voor de buitenwereld is het niet evident dat koffiedrinken onderdeel is van een religieuze bijeenkomst.
 - o Daarnaast komen de aantallen van 'ontmoeting buiten' niet overeen met aantal kerkgangers of regels voor culturele instellingen en evenementen.
- **Kerkelijke activiteiten: 'voor 18 jaar en ouder' & 'inloophuis':**
 - o Beschreven aantallen komen niet overeen met regels voor culturele instellingen en evenementen.

4 Dilemma's

Verschillende brancheorganisaties, zoals Koninklijke Horeca Nederland en de Bond Van Automobielhandelaren en Garagehouders, hebben een eigen routekaart ontwikkeld. Hierdoor lijkt er een momentum gecreëerd te zijn voor het publiceren van een eigen routekaart vanuit brancheorganisaties. Belangrijk opletpunt is dat deze brancheorganisaties zich moeten houden aan de wettelijke kaders van de TWM. Deze wettelijke kaders bestaan niet voor religieuze instellingen: zij zijn uitgezonderd van covid-19 maatregelen i.v.m. vrijheid van godsdienst en scheiding tussen kerk en staat.

5 Politieke en bestuurlijke context

Zie hierboven.

6 Communicatie

Wanneer het CIO besluit tot het publiceren van de routekaart van kerken, is het voorstel om de volgende woordvoeringslijn in grote lijnen te hanteren (afhankelijk van de uiteindelijke uitkomst):

- De afgelopen maanden heb ik goed overleg gehad met de verschillende religieuze koepels over de maatregelen die het kabinet neemt in de strijd tegen het coronavirus.
- Vanwege de vrijheid van godsdienst hebben de religieuze organisaties telkens op vrijwillige basis de maatregelen grotendeels overgenomen.
- Het kabinet prijst die houding; alles is er op gericht onze ouderen en mensen met kwetsbare gezondheid te beschermen en de ziekenhuis te ontlasten.
- We beseffen dat het zware tijden zijn, en dat mensen willen samenkomen om steun bij elkaar te vinden en in het geloof.
- Ook in het recente overleg heb ik de religieuze organisaties opgeroepen zich te blijven houden aan de huidige strenge coronamaatregelen, waarbij kerken zich vrijwillig aansluiten bij de overheidsmaatregelen.
- We moeten nu samen de schouders er onder zetten.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
3 maart 2021

Ons kenmerk
3242112

7 Afstemming

NCTV:

DCOM:

8 Bijlagen

1. Routekaart kerken versie 2-3-2021.
2. Voorstel CIO om routekaart kerken aan de Minister van JenV aan te bieden.
3.
4. Technische vergelijking routekaart voor kerken en routekaart overheid.
5. Routekaart overheid bestuurdersversie 2-2-21.